

Először az Isten iránti szeretet s az ebből fakadó mély, életformáló hit. Jőcselekedeteinkből kell istenhitünket megmutatnunk.

Másodszor élnünk kell a felebaráti szeretet mint életünk egyik legfontosabb törvényét. Meleg, együttérző, mindenki sorsát észrevevő segítségnyújtásra, könyörületességre van szükség.

Harmadszor: értelmünk és két kezünk építő munkája, kötelességeink hiánytalan elvégzése.

Az elmúlt őszy folyamán a drezdai múzeumban láttam egy látványos, emberszolgálatunkat szemléltető festményt. A kép első részében ragyogó napsütésben, mosolygó arcú emberek tömbházat, intézményeket, kórházakat, iskolákat, templomokat építenek hittel, imádkozó és munkálkodó kézzel. A másik képrészletben az alkotott intézmények, lakóházak, iskolák, kórházak romokban hevernek. Az emberi élet fölé tornyosult gomolygó felhőben az ördögi kéz emberek életét fojtogatja.

A ma élő Jézus-tanítványoknak, a felebaráti szeretet szellemében, az építő, az alkotó, az emberformáló kéz munkája mellett kell állást foglalnunk és elítélnünk a gyűlöletnek, a rombolásnak még a szándékát is.

Emberszolgálatunknak a bölcsőtől a koporsóig kell tartania. Ennek végzéséhez szükség van tiszta hitünkre, szeretetünkre és mindkét kezünk alkotó munkájára. Egy kézzel építeni nem lehet, de imádkozni sem. Építő szolgálatunkhoz is mindkét kezünk erős munkájára szükségünk van. Két kéz kell ahhoz, egész ember, hogy Istenbe vetett hitünkkel, felebaráti szeretetünkkel munkánkban, szolgálatunkban, szüntelen jót cselekvésünkben és imánkban észrevegyük az embert. Élünk együtt és szolgáljuk embertársainkat örömben, bánatban, szenvedésben, építő és alkotó munkában. Határozott felebaráti magatartással sorakozzunk fel a könyörülő, segítő, építő és jót cselekedő emberek közé, hogy bármikor számon kéri Isten, egyházunk és népünk, mi tudjunk bátran, határozottan felelni: a mi felebarátunk az, aki könyörül, aki segít embertársán. Ámen.

BÁLINT FERENC

HASONLATOS A MENNYEKNEK ORSZÁGA...

Mt 13, 31—33

Jézus az örök lelki fényre, Istenre való találás lehetőségeit kutatja.

Ő az álmok, eszmények, megfoghatatlan titkok országáról beszél, melyet szem nem látott, fül nem hallott. Ez az Istenországa más, mint a jelenlevő földi világ. Az a lelkek birodalma, ahol eltűnik az étel-ital kérdése, de megmarad egy alaptörvény, a szeretet. Itt az ember Isten gyermeke, és Isten minden gyermekének Atyja. A kérdések feleletet kapnak, a titkok megoldódnak, mert egymásra talál a végtelen és a véges, az Isten és az ember. Az óráról azonban nem tud senki, csak az Atya, hogy mikor jó el, mert „Isten országa nem szemmel láthatólag jó el“ (Lk 17, 20/b).

Ha csak ennyit mondana Jézus az Istenországaról, akkor nem látnók az embernek sem a helyét, sem a feladatát annak megvalósításában.

Ezért választottam beszédem alapjául azt a két hasonlatot, melyekben Jézus az Istenországa növekedéséről és nemesítő hatásáról tanít.

Istenországát földi, látható dolgok életéhez hasonlítja: „Hasonlatos a mennyek országa a mustármaghoz, amelyet vevén az ember, elveté az ő mezejében; Amely kisebb ugyan minden magnál; de amikor felnő, nagyobb a veteményeknél, és fává lesz, annyira, hogy reá szállanak az égi madarak, és fészket raknak ágain.“

A mag apró, jelentéktelen, neve mustármag. Lehetne más is. Lényege az, hogy kicsi. Nem kelt feltűnést külső megjelenésével. Szerényen húzódik meg a többi magok között. Mégis hasznos, nem fölösleges a földön. Ha alkalmas körülmények között, megmunkált földbe ültetik, megindul benne egy átalakulás, fejlődés. A mustármag csírázni kezd, szárba szökken, bokorra fejlődik. Levelei magukba nyelik a távolból érkező fényt, gyökerei felszívják a földből a nedvet, táplálékot nyer és növekszik. Nagyobb lesz a többi veteményeknél, cserjévé nő, melyen a madarak megpihennek, fészket raknak rá.

A mustármagot az ember veti el. Történhetne másképpen is. Lehullhatna a mag egy parányi szellő érintésére és kikelne valahol, akárhol. Az ember szerepe azonban megszüntetni a véletlent, az esetlegességet. A magnak jó földet keres, azt gondolja, segíti a növény fejlődését. Megjelenik az a szellem, mely a magasabbrendű, a célszerű, a jó terjedését segíti. Ezzel az örök alkotó terveinek megvalósulásában segítőt, Isten munkatársává lesz.

„Más példázatot is mondott nekik: Hasonlatos a mennyeknek országa a kovászhoz, amelyet vevén az asszony, három mérce lisztbe elegyít, mígnem az egész megkele.“ A kovász minőségi változást hoz létre. A tésztát megkeleszti, kenyérsülésre alkalmassá teszi. A kovász képes egy nagyobb mennyiségű tésztát megkeleszteni. Nem kell sok belőle, csak a szükséges mértékben. Az asszony — újból az ember — tudja a mértéket. Neki fontos szerepe van. Hiszen ő elegyíti, kavarja, gyúrja a megkelt nyersanyagot, hogy a kenyér élvezhető és jó ízű legyen. Tanulság: az ember közreműködése nélkül kovász és liszt egymás mellett még nem kenyér!

A mennyeknek országa hasonlatos a mustármaghoz és a kovászhoz, mondja Jézus. Isten akarja, hogy a mag növekedjék. Legyen fészket ringató menedék, mely vidámságot, örömet, életet fogad karjaiba. Azt akarja, hogy a kovász jótékony hatása továbbterjedjen, alakítson át, tegyen értékesebbé.

Istenországa kicsiny dolgokhoz hasonlít, amelyek növekednek. A növekedés által minőségileg értékesebbé lesznek. A minőségi gyarapodás a magasabbrendű felé törvények alapján történik, melyeket Isten e világ rendjébe beleírt. Minél inkább megismeri e törvényeket az ember, annál inkább hozzájárulhat, hogy az élet kicsiny dolgai gyarapodjanak, a tökéletesedés irányába haladjanak.

Ugyanígy történnek a lelki élet dolgai is. Kicsiny magvából, bennünk levő tehetségekből fejlődik ki hitünk világa, teljesebb életünk. Istenországa alkotó elemévé leszünk. Ha olykor nehézségeken keresztül is, az embernek ebben az irányban kell fejlődnie, a lelki felvilágosodás, Isten törvényeinek megértése és betöltése irányában.

Istenországa képe ott tükröződik lelkünkben. A jó embert, a békeségre törekvőt, a közösséget építőt akarjuk megvalósítani. Hitünknek

alapja, hogy nincs véglegesen elveszett, útszélien kallódó ember. Meg kell találni mindenkit, kiemelni a lelki sötétségből, segíteni, hogy kiteljesedjenek benne emberségének adottságai. Mert Istenországa nem születik meg kötelességüket, feladatukat ismerő emberek nélkül. Feladat vár mi-reánk is: az Istennel összhangzatos életért munkálkodni.

A kovász néha elkeleszti, savanyúvá teszi a tésztát. A mustár mellett gyomnövények burjánzanak. Némely ember lelkében is ez történik. Vannak, akik csak önmagukat szeretik, a közösséget kizárják belőle. Vannak, akik sötétséget terjesztenek mint a lélek eledelét. Vannak, akik a gyűlölködés, az erőszak burjánjait próbálják a szívekbe ültetni. Mi tesz képessé, hogy felismerjük ezeket? Értelmünk, józan ítélőképességünk, hitünkkel és lelkiismeretünkkel összhangban.

Szeretni, ápolni és gyarapítani kell nemesebbé levésünk palántáit. Ezek néha megszólalnak bennünk: Én vagyok a jóság öröme. Én vagyok a békességre vezető út. Én vagyok családi életed, eljövendő boldogságod, púha fészkek ringatója. Akarsz-e ápolni, hogy felnövekedve szépséggel, vidámsággal, örömmel töltsen be lelkedet?

Istenországa nem földöntúli dolog, melyből hiányzik az emberi. Abba beletartozik az ember. Istenországa nem egy égi csoda, mely minden fáradozás nélkül magától megjelenik. Minden adottságunkkal, tudásunk tisztánlátásával, a közösségi ember magatartásával, hitünk meg-nemesítő erejével munkálkodnunk kell érte, hogy növekedjék. Istenországa nem a kiválasztottaké. Annak egy parányát mindenki magában hordja.

De jaj nekünk, ha annak növekedéséhez nem járulunk hozzá. Ha az irigység, gőg és szeretetlenség burjánjai nőnek lelkünkben s haszontalanná válik életünk. Jaj nekünk, ha csak a saját lelki világunkat ápoljuk és közömbösen nézzük, hogy embertársaink életében eluralkodik a gonoszság, kegyetlenség, erkölcsi züllés vad hínárja.

Hosszú és fáradságos az út, míg egyengetjük lelkünk fejlődését az Istenországa felé, míg nyesegetjük vad hajtásait, fáradságos munkával kitépjük káros gyomjait, utat nyitunk növekedésének. Még nehezebb mások lelkében életre kelteni a szunnyadó csírákat és segíteni, hogy diadal-maskodják a kártékony ártalmak felett. De megéri a fáradozást. Elrontott élet helyett emberi hivatásunkra ébredünk. Tékozló fiú helyett Isten gyermekévé leszünk.

A nekünk adott józan ítélőképességben bízva kell különbséget tennünk a jó és rossz között. Nem írott tekintélyek előtt hódolva, hanem a kutató, vágyódó léleknek mindeneket megpróbálásával kell megtalálnunk az isteni világosság sugarát. Vágyakozva, törekedve arra, hogy az én lelkemben is legyen a jónak, emberinek, a többre igyekvésnek egy magja, mely életre kel, növekedik, alakítja bensőmet, hogy Istenországa igazságai gyarapodjanak bennem. Önmagunkkal kell kezdenünk. Magunkban kell megtalálnunk a kovászt, melynek növekedése, átalakító hatása Istenországa kiteljesedését segíti bennünk.

Akkor valóra válik Jézus tanítása: „Ímé az Istenországa tibennetek van.” Ámen.

Talán az egész Szentírásban alig van még egy olyan mozgalmas, színes, legendás elemekkel átszótt kép, mint a Máté és Lukács evangélisták által megörökített első karácsonyi történet. Ha az események gyorsan pergő áradását egyetlen képbe foglalva próbáljuk meglátni és átélni, akkor észre kell vennünk, hogy abban minden mozgásban van. Minden mozgás újabb mozgást — vagy egész mozgássorozatot — indít útjára. Olyan az egész, mint egy elszabadult kozmikus láncreakció. Figyeljük csak.

Az égitestek örök mozgásának rendjében egy új, fényes csillag tűnik fel. Az égi jel útnak indítja és vezeti a napkeleti bölcseket. Az Úr küldöttével — az angyallal — mennyei seregek sokasága jelenik meg hirtelenséggel. Isten dicsőségét hirdetik, örömmüzenetet hoznak s békességet a Föld jóakarató embereinek. Tüneményes megjelenésük és ténykedésük egyszerű pásztorembereket hív és indít el, akik: „elmenének sietséggel . . .“

Megfigyelhető tehát, hogy minden — égi és földi résztvevő — mozgásban van. Az égi és földi szereplők mozgásának iránya egy képzeletben megrajzolható kör peremvidékéről a középpont felé tart. A kör középpontjának közvetlen közelében József és Mária is mozgásban van, része a kozmikus méretű mozgásaratnak: éppen a jászolbölcső fölé hajolnak. Oda, ahová a karácsonyi képnek minden mozgásban levő szereplője tart. Ahol egy kis gyermeket találnak bepólyálva a jászolban. A középpontban. Minden mozgás felé tart, minden történés vele kapcsolatos; minden vele van összefüggésben; ebben az egész káprázatos látomásban, kozmikus mozgás- és eseményáradásban. Ő az ok és a cél is egyben. Minden belőle — miatta — indul ki. Érte. És minden hozzá tér vissza.

Új teremtés hajnala. Mindenséget átfogó, betöltő pezsgésének hajtóereje: a *szereetet*, mely „mozgat napot és minden csillagot“ (Dante). S kozmikus vonzerejének bűvöletében végbemegy az Ég és a Föld találkozása, fényévnyi távolságokat legyűrő egybefonódása. Hogy Ég és Föld, eszmény és valóság egybecsendülő összefonódásban hajoljon a Gyermek bölcsoje fölé: dicsőséget hirdetvén Istennek s békességet a Földön minden jóakarató embernek.

A jászolbölcső Gyermekete tehát — ma is jel. Átala — korokat ölelő szeretete által — minden gyermek jel, jeladás az ember számára. Sorsközösségünk, örök emberi együvértartozásunk jelképe. Jel, amely a szeretet kozmikus vonzerejével megmozgat és elindít, hogy közelebb kerüljünk egymáshoz.

Jel, hogy a gyermeke fölé hajló József és Mária legyen az ember!

Jel, hogy pásztor legyen; egyszerű, hív és igaz pásztor a ma gyermekének, a „holnap fiainak“, akik „hosszú sorban jönnek, mennek, / apró ördögök, de szentek, / homlokuk friss, meleg kenyér, / szén a szemük, szénpárás.“

Jel, hogy napkeleti bölcse legyen az ember, kit „szemefénye-csillaga“ vezérel az úton, melynek végcélja, hogy igazi kincsekkel hódolhasson gyermekének!